

اثر بخشی مشاوره ی گروهی به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای بر کاهش تعارضات زناشویی زنان

سحر حیات بخش^{۱*}، عبدالله شفیع آبادی^۲، باقر ثنائی ذاکر^۳

(۱) کارشناس ارشد مشاوره دانشگاه خاتم، تهران، ایران

(۲) استاد گروه مشاوره، عضو هیات علمی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

(۳) استاد گروه مشاوره، عضو هیات علمی دانشگاه تربیت معلم، تهران، ایران

*نویسنده مسئول: sahar_hayatbakhsh2007@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله ۸۹/۸/۱۶ تاریخ آغاز بررسی مقاله ۸۹/۸/۲۷ تاریخ پذیرش مقاله ۸۹/۱۱/۵

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی مشاوره ی گروهی به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای بر کاهش تعارضات زناشویی زنان انجام شد. روش پژوهش در این مطالعه از نوع شبه آزمایشی و جامعه ی آماری ۲۴ نفر از مراجعین زن در شهر رامسر بود که طبق پرسشنامه ی تعارضات زناشویی (MCQ) دچار تعارضات زناشویی بودند و به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب و به طور تصادفی در ۲ گروه ۱۲ نفره آزمایش و گواه قرار گرفتند. آزمودنی های گروه آزمایش در ۸ جلسه ی ۹۰ دقیقه ای تحت مشاوره ی گروهی به شیوه ی تحلیل ارتباطی محاوره ای قرار گرفتند. متغیرهای تعارضات زناشویی، میزان همکاری، رابطه جنسی، واکنش های هیجانی و رابطه خانوادگی با خویشاوندان و دوستان همسر با استفاده از پرسشنامه MCQ در قبل و بعد از مداخله مورد بررسی قرار گرفتند. به منظور بررسی و تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و در بخش آمار استنباطی از آزمون تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج به دست آمده، تغییرات معناداری را در تمام متغیرها نشان داد. طبق یافته های این مطالعه می توان گفت مشاوره ی گروهی به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای، روش مناسبی برای کاهش تعارضات زناشویی زنان بوده است.

کلید واژه ها: تحلیل ارتباط محاوره ای، تعارضات زناشویی، مشاوره گروهی.

مقدمه

خانواده در جامعه، یکی از مشکلات شایع که خانواده و درمانگران را به خود جلب کرده، تعارض زناشویی^۱ است. این مشکل ممکن است اشکال گوناگون داشته باشد و به صورت افسردگی یکی یا هر دو زوج بروز نموده و در نهایت منجر به طلاق گردد. تعارض زناشویی، ناشی از انتخاب رفتارهای غیر مسئولانه و نادرست در رابطه ی زناشویی است. هر انسانی نیازهایی دارد و براساس هر نیازی، خواسته های زوجین، غیر واقعی بودن خواسته ها و ناتوانی در

خانواده، این واحد به ظاهر کوچک اجتماعی، از ارکان عمده و از نهادهای اصلی هر جامعه به شمار می رود. خانواده کانونی است که باید فشارهای روانی وارد شده بر اعضای خود را تخفیف دهد و راه رشد و شکوفایی آنها را هموار کند. اگر خانواده، محیط سالم و سازنده ای برای اعضای خود باشد و نیازهای جسمانی و روانی آنها را برآورده سازد بی شک نیاز آنها به نهادهای درمانی خارج از خانواده کاهش خواهد یافت. در این میان، با توجه به اهمیت حفظ

^۱ Marital Conflict.

ارزیابی درست از رفتار خود، موجب بروز تعارضات زناشویی می گردد (گلاسر^۲، ۲۰۰۰). وجود تعارض بر بهداشت روانی، جسمی و خانوادگی تأثیر گذار است.

بررسی های همه گیر نشان می دهد که در کشورهای غربی آمار طلاق و جدایی به بیش از ۵۰ درصد رسیده است. یعنی از هر دو ازدواج که برای اولین بار صورت می گیرد، یکی از آنها به طلاق منجر می شود، که یکی از مهمترین عوامل آن تعارضات زناشویی و ناتوانی طرفین در حل آن است (فرح بخش، ۱۳۸۳، ص ۲۵). حتی در سال های اخیر، در ایران هم شاهد افزایش درصد طلاق و کاهش طول ازدواج بوده ایم، طوری که از سال ۱۳۷۲ تا ۱۳۷۸ این میزان از ۶/۳ درصد به ۱۵ درصد نسبت به میزان ازدواج، افزایش یافته است. در تهران هم ۲۰ الی ۲۵ درصد ازدواج ها به طلاق منجر می شود (بهارى، ۱۳۸۵، ص ۵۲).

برای حل مسایل روانی و تعارضات خانوادگی نظریه ها و رویکردهای مختلفی طراحی شده است. تحلیل ارتباط محاوره ای نظریه ای است در مورد شخصیت و روش منظمی است برای روان درمانی به منظور رشد و تغییرات شخصی، این تعریفی است که به وسیله ی انجمن بین المللی تحلیل ارتباط محاوره ای ارایه شده است. در میان دیدگاه های مختلف روان شناسی، تحلیل ارتباط محاوره ای از نظر عمق تئوری و کاربرد وسیع و متنوع آن بسیار برجسته است. تحلیل ارتباط محاوره ای به عنوان نظریه ی شخصیت، تصویری از ساختار روانشناختی انسان ها به ما ارایه می دهد. بدین منظور از یک

الگوی سه بخشی به عنوان الگوی حالات نفسانی خود استفاده می کند. همین الگوی شخصیتی به ما کمک می کند تا دریابیم انسان ها چگونه عمل و رفتار می کنند و این که چگونه شخصیت خود را در قالب رفتارهایشان آشکار می سازند (استوارت^۳، ۱۳۸۵، ص ۵۵). هدف تحلیل ارتباط محاوره ای این است که حالت من بالغ را از خواست ها و تأثیرات مخرب و نامطلوب حالات من والدینی و من کودکی آزاد کند و به این وسیله تغییرات رفتاری مطلوب در فرد به وجود آورد. به عبارت دیگر این شیوه در صدد است که فرد را به خودشناسی نایل کند تا بداند در مواجهه با محیط چگونه عمل کند (شفیع آبادی، ۱۳۸۵، ص ۵۶). تحلیل ارتباط محاوره ای همچنین نظریه ای برای ارتباطات فراهم می آورد که می تواند برای تجزیه و تحلیل سازمان ها و مدیریت نیز به کار رود. این نظریه روش های درمانی برای درمان فردی، گروهی، زوجی و خانوادگی ارایه می دهد. پژوهشهای بسیاری، رابطه ی تعارضات زناشویی را با افسردگی و خشم، اختلال خوردن و بیماری های خاص مثل سرطان، گزارش کرده اند. به عنوان مثال عزیزی (۱۳۸۵) در پژوهش خود به بررسی اثر بخشی درمان گروهی با رویکرد تحلیل ارتباط محاوره ای بر کاهش تعارضات زناشویی در تهران پرداخت و به نتیجه ی تأثیر مثبت درمان گروهی در زنان رسید. همچنین خیاوی (۱۳۷۶) در تحقیق خود تحت عنوان بررسی مشاوره ی گروهی با رویکرد TA بر کاهش اضطراب دانش آموزان پسر به این نتیجه رسید که این رویکرد با ۹۹ درصد اطمینان بر کاهش

^۲.Gelasser

^۳.Stewart

میزان اضطراب دانش آموزان پسر تأثیر دارد. ترکان (۱۳۸۵) نیز به بررسی تأثیر رویکرد TA بر رضایت زناشویی پرداخت و مشاهده کرد این روش آموزش میزان رضایت زناشویی مردان و زنان را به طور معناداری نسبت به گروه شاهد بالا برده است.

با توجه به اثرات تعارضات زناشویی در زندگی خانوادگی و شیوع بالاتر مشکلات روانی در زنان، در پژوهش حاضر تلاش شده است تا برای کاهش تعارضات زناشویی زنان، از فنون رویکرد تحلیل ارتباط محاوره ای برن^۴ برای حل تعارضات زناشویی استفاده شود. مهمترین سؤالی که پژوهشگر را به سمت اجرای این تحقیق هدایت کرد، این بود که آیا رویکرد تحلیل ارتباط محاوره ای می تواند باعث کاهش تعارضات شود و روش های انجام یک محاوره ای مکمل را به زنان آموزش دهد؟ بنابراین سؤال اصلی تحقیق این است: که آیا مشاوره ای گروهی به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای می تواند تعارضات زناشویی زنان را کاهش دهد؟

چنانچه مشخص گردد این روش در کاهش تعارضات زناشویی مؤثر است، می توان به مراکز درمانی و مشاوره و روان شناختی توصیه نمود که از این روش استفاده کنند. لذا پژوهش حاضر با هدف تعیین اثربخشی مشاوره به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای (TA) بر کاهش تعارضات زناشویی صورت گرفته و در صد آزمون فرضیه های زیر می باشد:

فرضیه ی اصلی:

مشاوره به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای، تعارضات زناشویی زنان را کاهش می دهد.

فرضیه های ویژه:

۱- مشاوره به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای، همکاری زنان با همسرانشان را افزایش می دهد.

۲- مشاوره به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای، باعث بهبود رابطه ی جنسی زنان با همسرانشان می شود.

۳- مشاوره به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای، واکنش های هیجانی زنان را کاهش می دهد.

۴- مشاوره به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای، باعث افزایش رابطه ی خانوادگی با خویشاوندان و دوستان همسر در زنان می شود.

روش پژوهش

در این پژوهش از طرح پژوهش شبه تجربی با روش پیش آزمون-پس آزمون در دو گروه کنترل و مقایسه استفاده شد. جامعه ی آماری مطالعه ی حاضر، زنان ۲۰ الی ۴۰ سال بودند که به دلیل مشکلات زناشویی به مرکز مشاوره راه نو در شهر رامسر مراجعه کرده بودند. ۲۴ مراجعه کننده ی زن که بر اساس پرسشنامه ی تعارضات زناشویی دچار این مشکل بودند طبق نمونه گیری در دسترس وارد مطالعه شدند و طبق جایگزینی تصادفی، ۱۲ نفر در گروه آزمایش و ۱۲ نفر در گروه مقایسه قرار گرفتند.

ابزار گردآوری داده ها، پرسشنامه ی تعارضات زناشویی MCQ^۵ با ۴۲ سؤال بوده که برای

^۵ Marital Conflict Questionnaire

^۴ Transactional Analysis

سنجیدن تعارضات زناشویی ساخته شده است (ثنائی، ۱۳۷۹). این ابزار هفت جنبه یا هفت بعد از تعارضات زناشویی را اندازه می گیرد که عبارتند از: همکاری، رابطه جنسی، واکنش های هیجانی، جلب حمایت فرزند، رابطه فردی با خویشاوندان خود، رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان، جدا کردن امور مالی از یکدیگر.

نمره گذاری این ابزار به این صورت است که برای هر سؤال پنج گزینه در نظر گرفته شده که به تناسب ۱ تا ۵ نمره به آنها اختصاص داده شده است، حداکثر نمره ی کل پرسشنامه ۲۱۰ و حداقل آن ۴۲ است. در این ابزار نمره ی بیشتر به معنی تعارض بیشتر و نمره ی کمتر به معنی رابطه ی بهتر است (ثنائی ذاکر، ۱۳۷۹).

روایی و پایایی ابزار در پژوهش های قبلی به وفور تأیید شده است. براتی این پرسشنامه را روی یک گروه نمونه ۲۰ نفری اجرا کرد. او سؤال هایی را که برای پاسخگویان دارای ابهام بود، یادداشت کرد و مورد بازبینی و تجدید نظر قرارداد و درجه ی ابهام سؤال ها را کاهش داد و در نهایت صراحت و روشنی جمله های پرسشنامه در حد امکان تأمین و پرسشنامه ی نهایی تنظیم گردید (ثنائی ذاکر، ۱۳۷۹). رشمی پرسشنامه تعارضات زناشویی را از نظر روایی همزمان مورد بررسی قرار داده که از روایی بالایی برخوردار بوده است. وی در تحقیق خود به منظور تعیین اعتبار پرسشنامه ی تعارضات زناشویی از روش بازآزمایی استفاده کرده که همبستگی ۰/۶۷ را نشان داده است (ثنائی ذاکر، ۱۳۷۹). خزایی در تحقیق خود برای بررسی پایایی این آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده

کرده که نمره ی ۰/۸۱ برای کل آزمون به دست آمده است (خزایی، ۱۳۸۵). دهقان در تحقیق خود برای هنجاریابی پرسشنامه ی تعارضات زناشویی روی یک گروه ۳۰ نفری بررسی انجام داد و از روش آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۷۱ و برای هفت مؤلفه ی آن به ترتیب: کاهش همکاری ۰/۷۳، کاهش رابطه ی جنسی ۰/۶۰، افزایش واکنش های هیجانی ۰/۷۴، افزایش جلب حمایت فرزند ۰/۸۱، افزایش رابطه ی فردی با خویشاوندان خود ۰/۶۵، کاهش رابطه ی خانوادگی با خویشاوندان همسر و دوستان ۰/۸۱ و جدا کردن امور مالی از یکدیگر ۰/۶۹ به دست آمده است (دهقان، ۱۳۸۰).

در این مطالعه جلسات گروهی، به صورت ۸ جلسه ی ۹۰ دقیقه ای بود که هفته ای یک بار برگزار می شد. خلاصه جلسات به شرح زیر است:

جلسه ی اول: آشنایی اعضا با یکدیگر، صحبت در مورد مشکلات گروه (مشکلات زناشویی)

جلسه ی دوم: صحبت در مورد من کودک، کودک طبیعی، کودک تطابق یافته و کودک عصیانگر و مشخص کردن تکلیف جلسه بعد

جلسه ی سوم: مرور و بررسی تکلیف جلسه قبل، صحبت در مورد من والد، انواع والد حمایت کننده، کنترل کننده، سرزنش کننده و تغذیه کننده و مشخص کردن تکلیف جلسه بعد

جلسه ی چهارم: مروری بر تکلیف جلسه قبل، صحبت در مورد بالغ شخصیت، نحوه ی رسم نمودار حالات نفسانی و مشخص کردن تکلیف جلسه بعد

بعد از محاسبه F که برابر با $۳/۴۶$ بود و از F جدول در سطح $\frac{\alpha}{2} = ۰/۰۵$ با درجه ی آزادی ۱ و ۲۰ کوچک تر بود فرض بر این شد که برای مؤلفه ی کاهش همکاری، همگنی شیب خط رگرسیون وجود دارد و پیش از آن تحلیل کوواریانس انجام گرفت.

جلسه ی پنجم: مروری بر تکلیف جلسه ی قبل، صحبت در مورد بیماری های شخصیت از نظر $T.A$ طرد تسلط آلودگی، باز کردن مفهوم مجری گری در $T.A$ و مشخص کردن تکلیف جلسه بعد.

جلسه ی ششم: مروری بر تکلیف جلسه ی قبل، بررسی چهار وضعیت زندگی، توضیح مختصری در مورد رابطه و واحدهای ارتباطی و مشخص کردن تکلیف جلسه بعد.

جلسه ی هفتم: مروری بر تکلیف جلسه ی قبل، بررسی انواع روابط از نظر $T.A$ (موازی-مقاطع-پنهان) و مشخص کردن تکلیف جلسه بعد.

جلسه ی هشتم: مروری بر تکلیف جلسه ی قبل، بررسی رابطه ی سالم و چگونگی رسیدن به آن، بررسی مفهوم نوازش و بررسی انواع نوازش. در تجزیه و تحلیل داده های این پژوهش، از شاخص های توصیفی به محاسبه ی میانگین، انحراف معیار، فراوانی پرداخته شد. همچنین به منظور آزمون فرضیه های پژوهش در سطح استنباطی از آزمون تحلیل کواریانس (F) استفاده شد.

یافته های پژوهش

جداول زیر نتایج تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از آزمون تحلیل کواریانس، برای هر یک از مؤلفه ها را نشان می دهد.

فرضیه ی اول: مشاوره به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای، همکاری زنان با همسرانشان را افزایش می دهد.

جدول ۱. اثر بخشی روش مشاوره ای TA بر مؤلفه ی میزان همکاری در زنان

سطح معنادرای	F	انحراف معیار	میانگین تفاوت ها	گروه	میزان همکاری
۰/۰۰۰	۱۱۹/۴۱	۳/۹۲	۱۰/۱۱	آزمایش	
		۱۰/۱۶	۱/۰۸	کنترل	

ارتباط محاوره ای، باعث بهبود رابطه ی جنسی زنان با همسرانشان می شود. بعد از محاسبه F که برابر با ۳/۴۰ بود و از F جدول در سطح $\frac{\alpha}{2} = ۰/۰۵$ با درجه آزادی ۱ و ۲۰ کوچک تر بود. فرض بر این شد که برای مؤلفه ی رابطه ی جنسی در زنان، همگنی شیب خط رگرسیون وجود دارد و پس از آن تحلیل کوواریانس انجام گرفت.

همان طوری که جدول فوق نشان می دهد، با توجه به F محاسبه شده که مساوی است با ۱۱۹/۴۱، و در مقایسه آن با F جدول در سطح $\frac{\alpha}{2} = ۰/۰۱$ و درجات آزادی ۱ و ۲۱، یعنی ۸/۰۲، چون بزرگ تر است، با اطمینان ۰/۹۹ بیان می کنیم که روش مشاوره ای TA بر میزان همکاری در زنان مؤثر است. فرضیه ی دوم: مشاوره به شیوه ی تحلیل

جدول ۲. اثر بخشی روش مشاوره ای TA بر مؤلفه ی رابطه جنسی در زنان

سطح معنادرای	F	انحراف معیار	میانگین تفاوت ها	گروه	رابطه ی جنسی
۰/۰۰۰	۲۷/۱۰	۱/۹۲	۳/۴۱	آزمایش	
		۱/۱۶	۳/۱۷	کنترل	

ارتباط محاوره ای، واکنش های هیجانی زنان را کاهش می دهد. بعد از محاسبه F که برابر با ۳/۰۹ بود و از F جدول در سطح $\frac{\alpha}{2} = ۰/۰۵$ با درجه آزادی ۱ و ۲۰ کوچک تر بود. فرض بر این شد که برای مؤلفه ی واکنش های هیجانی، همگنی شیب خط رگرسیون وجود دارد و پس از آن تحلیل کوواریانس انجام گرفت.

جدول فوق نشان می دهد که F محاسبه شده ۲۷/۱۰ و در مقایسه آن با F جدول در سطح $\frac{\alpha}{2} = ۰/۰۱$ با درجات آزادی ۱ و ۲۱، یعنی ۸/۰۲ بزرگتر است. با اطمینان ۰/۹۹ بیان می کنیم که میانگین دو گروه پس از تعدیل نمرات پیش آزمون به طور معناداری متفاوت است و روش مشاوره ای TA بر رابطه جنسی زنان مؤثر است. فرضیه ی سوم: مشاوره به شیوه ی تحلیل

جدول ۳. اثر بخشی روش مشاوره ای TA بر مؤلفه ی واکنش های هیجانی در زنان

سطح معنادرای	F	انحراف معیار	میانگین تفاوت ها	گروه	واکنش های هیجانی
۰/۰۰۰	۱۸۱/۵۵	۲/۵۲	۱۸/۱۷	آزمایش	
		۴/۸۱	۰/۷۵	کنترل	

خانوادگی با خویشاوندان و دوستان همسر در زنان می شود.

بعد از محاسبه F که برابر با ۳/۵۵ بود و از F جدول در سطح $\alpha = 0/05$ با درجه ی آزادی ۱ و ۲۰ کوچک تر بود. فرض بر این شد که برای مؤلفه ی رابطه با خویشاوندان و دوستان همسر در زنان همگنی شیب خط رگرسیون وجود دارد و پس از آن تحلیل کوواریانس انجام گرفت.

جدول ۳ نشان می دهد که F محاسبه شده ۱۸۱/۵۵ و در مقایسه ی آن با F جدول در سطح $\alpha = 0/01$ ، با درجات آزادی ۱ و ۲۱، یعنی ۸/۰۲ بزرگ تر است و با اطمینان ۰/۹۹ بیان می کنیم که روش مشاوره ای TA بر مؤلفه ی واکنش ای هیجانی در زنان مؤثر است.

فرضیه ی چهارم: مشاوره به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای، باعث افزایش رابطه ی

جدول ۴. اثر بخشی روش مشاوره ای TA بر مؤلفه ی رابطه با خویشاوندان و دوستان همسر در زنان

سطح معنادرای	F	انحراف معیار	میانگین تفاوت ها	گروه	رابطه با خویشاوندان و دوستان همسر
۰/۰۰۰	۲۲۰/۶۲	۲/۹۳	۱۱/۴۳	آزمایش	
		۱/۷۱	۰/۴۲	کنترل	

با توجه به یافته های این مطالعه و تفاوت معنادار میانگین مؤلفه ها در قبل و بعد از مداخله در گروه های آزمایش و کنترل، فرضیه های تأثیر روش مشاوره ای TA بر مؤلفه های میزان همکاری، رابطه ی جنسی، واکنش های هیجانی و رابطه با خویشاوندان و دوستان همسر در زنان تأیید گردید. فرضیه ی اول مبنی بر این که مشاوره گروهی به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای بر میزان همکاری در زنان تأثیر دارد، تأیید شد. با توضیحات ارایه شده و مشاهده ی یافته های تحقیق در جدول شماره ۱، بین زنان مورد

جدول فوق نشان می دهد که F محاسبه شده ۲۲۰/۶۲ در مقایسه با F جدول در سطح $\alpha = 0/01$ ، با درجات آزادی ۱ و ۲۱، یعنی ۸/۰۲ بزرگتر است. پس با اطمینان ۰/۹۹ بیان می کنیم که میانگین دو گروه پس از تعدیل نمرات پیش آزمون به طور معناداری متفاوت است و روش مشاوره ای TA بر رابطه با خویشاوندان و دوستان همسر در زنان مؤثر است.

بحث و نتیجه گیری

مطالعه ی گروه آزمایش و گواه از لحاظ میزان همکاری تفاوت معناداری مشاهده گردید. نتیجه ی این یافته ها با پژوهش های خیای (۱۳۷۶) و عزیزی (۱۳۸۵) همخوانی دارد. در تبیین این یافته ها می توان گفت: با توجه به این که مشاوره ی گروهی به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای به زنان دچار تعارض انواع والد سرزنش کننده، حمایت کننده و تغذیه کننده ونحوه ی بروز و کنترل آن را آموزش می دهد، میزان همکاری آنها با همسرانشان را به حداکثر ممکن می رساند.

یافته های این مطالعه، فرضیه ی دوم پژوهش مبنی بر این که مشاوره گروهی به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای بر افزایش روابط جنسی تأثیر دارد را نیز تأیید و با احتمال ۹۹٪ فرض صفر را رد کرد. توضیحات ارایه شده و مشاهده ی یافته های تحقیق در جدول شماره ۳، تفاوت معناداری بین زنان مورد مطالعه ی گروه آزمایش و گواه نشان داد. نتیجه ی این یافته ها با پژوهش های خیای (۱۳۷۶)، عزیزی (۱۳۸۵) همخوانی دارد. در تبیین این یافته ها می توان گفت: آموزش با استفاده از کودک درون و به کار بردن احساسات در روابط جنسی، باعث بهبود این رابطه می شود.

فرضیه های سوم و چهارم نیز که در مورد تأثیر مشاوره ی گروهی TA بر کاهش واکنش های هیجانی و افزایش رابطه ی خانوادگی با خویشاوندان و دوستان همسر در زنان بود، با احتمال ۹۹٪ با رد فرض صفر همراه بوده است و سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ نشان می دهد. توضیحات ارایه شده و مشاهده ی یافته های تحقیق در جدول شماره ۴ و ۵، بین زنان مورد

مطالعه ی گروه آزمایش و گواه از لحاظ کاهش واکنش های هیجانی و افزایش رابطه خانوادگی با خویشاوندان همسر، تفاوت معناداری مشاهده گردید. نتیجه ی این یافته ها با پژوهش عزیزی (۱۳۸۵) همخوانی دارد. در تبیین این یافته ها می توان گفت: با توجه به این که مشاوره ی گروهی به این روش، نحوه ی به کارگیری روابط سالم، انواع طرد و آلودگی، استفاده از بالغ شخصیت را آموزش می دهد، واکنش های هیجانی زنان کم و رابطه ی آنها با خانواده ی همسرشان افزایش یافت.

در مجموع یافته های حاصل نشان داد که روش مشاوره ی گروهی به شیوه ی تحلیل ارتباط محاوره ای می تواند باعث کاهش تعارضات زناشویی، افزایش همکاری، افزایش رابطه جنسی، کاهش واکنش های هیجانی و افزایش رابطه ی خانوادگی با خویشاوندان و دوستان همسر، در زنان شود.

پیشنهاد می شود پژوهشگران این رویکرد را روی زوجین کار کنند. به علاوه بهتر است بعد از گذشت یک دوره ی معین، یک بررسی مجدد جهت بازگشت تعارضات زناشویی در زنان انجام شود. همچنین پیشنهاد می شود که تأثیر این رویکرد بر متغیرهای دیگری چون افسردگی، اعتماد به نفس، وسواس، خودباوری، سلامت روان، خودشناسی و... سنجیده شود. پژوهشگران می توانند برای کاهش تعارضات زناشویی از رویکردهای مقایسه ای استفاده کنند، یعنی تلفیقی از روش تحلیل ارتباط محاوره ای با روش های درمانی دیگر، تا فرصت ایجاد یک درمان یکپارچه برای زنان دچار تعارض حاصل شود.

منابع

- خیای، سیامک. (۱۳۷۶). *بررسی تأثیر مشاوره ی گروهی با رویکرد تحلیل ارتباط محاوره ای بر کاهش اضطراب دانش آموزان دبیرستان های پسرانه مشکین شهر*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده رشته مشاوره. دانشگاه علامه طباطبائی.
- سلامت، مانده. (۱۳۸۴). *بررسی تأثیر آموزش مهارت های ارتباطی با استفاده از روش تحلیل ارتباط محاوره ای بر کاهش تعارضات زنشویی زوجین شهر اصفهان*، پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده رشته مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- بهاری، رزاق. (۱۳۸۵). *بررسی اثر بخشی آموزش تکنیک کنترل خودگویی به زنان در حل تعارضات زنشویی در بین زنان شهر ارومیه*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده رشته مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی.
- ثنائی ذاکر، باقر. (۱۳۷۹). *مقیاس های سنجش خانواده و ازدواج*. تهران: بعثت.
- حاجی سید نصیر، مهین السادات. (۱۳۸۱). *بررسی تأثیر مشاوره ی گروهی با رویکرد تحلیل ارتباط محاوره ای بر منبع کنترل و خود پنداره دانشجویان دختر دانشگاه های تهران*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده رشته مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- خزایی، معصومه. (۱۳۸۵). *بررسی رابطه بین الگوهای ارتباطی با تعارضات زنشویی دانشجویان زن دانشگاه های تهران*. پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته مشاوره. دانشگاه خاتم.
- استوارت، یان؛ جونز، ون. (۱۳۸۵). *روش های نوین در روانشناسی تحلیل رفتار متقابل*. (ترجمه بهمن داد گستر). چاپ چهارم. تهران: دایره.
- براتی، طاهره. (۱۳۷۵). *تأثیر تعارضات زنشویی بر روابط متقابل زن و شوهر*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده رشته مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- شفیع آبادی، عبدالله. (۱۳۸۵). *نظریه های مشاوره و روان درمانی*. تهران: نشر دانشگاهی. چاپ دوازدهم.
- عزیزی، پریسا. (۱۳۸۵). *بررسی اثر بخشی درمان گروهی با رویکرد تحلیل ارتباط محاوره ای برن بر کاهش تعارضات زنشویی زنان شهر تهران*، پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده رشته مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات.
- فرح بخش، کیومرث. (۱۳۸۳). *مقایسه میزان اثربخشی فنون زوج درمانی نظریه الیس، گلاسر و ترکیبی از آن دو در کاهش تعارضات زنشویی*، رساله دکتری چاپ نشده رشته مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی.
- کارلسون، جان و اسپری، لن. (۱۳۸۷). *خانواده درمانی تضمین کارآمد*، ترجمه

- شکوه نوایی نژاد (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۲۰۰۰)، تهران: انجمن اولیا و مربیان. چاپ اول.
- محمدی، شاهرخ. (۱۳۸۵). *اثر بخشی مشاوره گروهی با تأکید بر رویکرد تحلیل محاوره ای در کاهش اضطراب دانش آموزان دبیرستانهای پسرانه شهرستان سمنجان*. پایان نامه کارشناسی ارشد چاپ نشده رشته مشاوره، دانشگاه علامه طباطبائی.
- میلر، شراد و میلر، فیلس. (۱۳۸۵). *آموزش مهارت های ارتباط زناشویی*. ترجمه فرشاد بهاری. تهران: رشد. چاپ اول.
- نوایی نژاد، شکوه. (۱۳۸۵). *روانشناسی زن*. تهران: علم. چاپ سوم.
- هریس، تامس آ. (۱۳۸۵). *وضعیت آخر*. ترجمه اسماعیل فصیح. تهران: رزیاب. چاپ بیست و دوم.
- Glasser, William. (2000). *Counseling With Choice Theory*. A new Reality Therapy. New Yurok, Harper Collins Publisher.
- Goulding R. L, Goulding. M. M. (1997). *Changing lives through readmission Therapy*. Grove Press; Rev Sub edition.
- Steiner, C. (1971). *Games Alcoholics Play*. Grove Press: New York

Quarterly Journal of Educational Psychology
Islamic Azad University Tonekabon Branch
Vol. 1, No. 4, winter 2010, No 4

The Effect of Transactional-Analysis-Group Counseling on Reducing Women's Marital Conflict

Hayatbakhsh. Sahar^{*1}, Shafiabadi. Abdollah², Sanaei Zaker. Bagher³

1) M.A Counseling. Khatam University

2) Professor. Department of counseling, Allameh Tabatabaei University, Tehran, Iran

3) Professor. Department of counseling, Tarbiyat Moalem University, Tehran, Iran

*Corresponding author: sahar_hayatbakhsh2007@yahoo.com

Abstract

This study aimed to investigate the effect of transactional-analysis-group counseling on reducing marital conflicts in women. In this quasi-experimental study, 24 women with marital conflicts (based on the marital conflict questionnaire) who had referred to counseling centers in Ramsar were selected by available sampling and participated in the study. The subjects were randomly assigned in two groups of experimental and control. The subjects of the experimental group received 90 minutes of group counseling through TA during 8 sessions. The variables of cooperation, sexual relationship, emotional reaction, and family relationship with wife and friend relatives were examined by MCQ before and after the intervention. After analyzing the statistical data with covariance analysis, significant changes were observed in all variables. Based on our findings in this study, it was indicated that group counseling through TA was the effective method in reducing marital conflicts in women.

Key words: Transactional Analysis, Marital Conflicts, Group Counseling.
